

Uzasadnienie

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji pełnych nadanych do dnia 15 stycznia 2016 r. stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010).

Ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, zwana dalej „ustawą o ZSK”, ustanowiła Polską Ramę Kwalifikacji, zwaną dalej „PRK”, w której wyróżnia się 8 poziomów określonych przez ogólne charakterystyki efektów uczenia się. PRK służy do klasyfikowania kwalifikacji włączonych do ZSK według poziomów, co umożliwia porównywanie (odnoszenie) kwalifikacji z różnych dziedzin w kraju i w wymiarze międzynarodowym. Art. 8 ustawy o ZSK określa poziomy PRK dla kwalifikacji pełnych, czyli kwalifikacji nadawanych wyłącznie w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz kwalifikacji pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1842), nadawanych od dnia wejścia ustawy w życie, tj. od dnia 15 stycznia 2016 r.

Natomiast w art. 110 ust. 1 ustawy o ZSK zwarto upoważnienie do określenia w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego oraz ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, poziomów PRK dla kwalifikacji pełnych, o których mowa w art. 8 pkt 1-7 i pkt 9-11 ustawy o ZSK, nadanych przed wejściem w życie ustawy, tj. nadanych do dnia 15 stycznia 2016 r. Upoważnienie dotyczy kwalifikacji nadawanych zgodnie z wymienionymi, jak poniżej, aktami prawnymi, które określają efekty uczenia się dla kwalifikacji. Efekty kształcenia określone w przepisach pozwoliły na dokonanie przypisania poziomów PRK do określonych kwalifikacji pełnych. Poziomy te odpowiadają poziomom PRK przypisanym kwalifikacjom pełnym w art. 8 ustawy o ZSK.

Projektowane rozporządzenie określa poziomy PRK dla kwalifikacji pełnych, o których mowa w art. 8 pkt 1–5, pkt 7 i pkt 9–11 ustawy o ZSK, nadanych od dnia wejścia w życie następujących przepisów do dnia 15 stycznia 2016 r.:

- 1) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. poz. 17);
- 2) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184, z późn. zm.);
- 4) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 1520);
- 5) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów weterynarii i architektury (Dz. U. poz. 1233);

- 6) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131);
- 7) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. poz. 631, z późn. zm.).

Zgodnie z projektem rozporządzenia poziomy PRK przypisuje się do wymienionych w § 1 kwalifikacji pełnych nadanych w następujących okresach:

1) Zgodnie z § 1 pkt 1 projektu, świadectwo ukończenia szkoły podstawowej, świadectwo ukończenia szkoły muzycznej I stopnia i świadectwo ukończenia ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, uzyskane od roku szkolnego 2014/2015 do dnia 15 stycznia 2016 r., potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 1 PRK. Rok szkolny 2014/2015 był pierwszym, po zakończeniu którego wydawane były świadectwa uczniom, którzy zrealizowali podstawę programową określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Podstawa ta, napisana z uwzględnieniem efektów uczenia się, pozwoliła na przypisanie ww. poziomu PRK do kwalifikacji wymienionych w art. 8 pkt 1 ustawy o ZSK. Zgodnie z § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia „Podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, określoną w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia, stosuje się, począwszy od roku szkolnego 2009/2010, w klasach I szkoły podstawowej.”.

2) Zgodnie z § 1 pkt 2 projektu, świadectwo ukończenia gimnazjum, uzyskane od roku szkolnego 2011/2012 do dnia 15 stycznia 2016 r., potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 2 PRK. Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół „Podstawę programową kształcenia ogólnego dla gimnazjów, określoną w załączniku nr 4 do niniejszego rozporządzenia, stosuje się, począwszy od roku szkolnego 2009/2010, w klasach I gimnazjum.”. W związku z powyższym, pierwszym rokiem szkolnym, po zakończeniu którego wydawane były świadectwa uczniom, którzy zrealizowali nową podstawę programową, był rok szkolny 2011/2012.

3) Zgodnie z § 1 pkt 3 projektu, dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe oznaczony symbolem OKE-II/115a/2, wydany do dnia 15 stycznia 2016 r., zgodny ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 893, z późn. zm.), uzyskany po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943), oraz po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie, potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 3 PRK, z wyjątkiem dyplomu potwierdzającego kwalifikacji zawodowe w zawodzie:

- a) fryzjer - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 4 PRK,
- b) monter mechatronik - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 4 PRK,

- c) pracownik pomocniczy obsługi hotelowej - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 2 PRK.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184, z późn. zm.) zaczęła obowiązywać 1 września 2012 r. Od tej daty kształcenie w szkołach zawodowych, jak również na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, o których mowa w art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizowane było w oparciu o ww. przepisy. Jednocześnie dnia 5 kwietnia 2013 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 marca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. poz. 384) określające nowy wzór dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe o symbolu OKE-II/115a/2. Zgodnie z § 10b zmienianego rozporządzenia z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 893, z późn. zm.) nowy dyplom wydawany jest osobom, które posiadają wszystkie in. świadectwa potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego (oraz nową podstawą programową), oraz spełniają inne warunki określone w tym przepisie.

- 4) Zgodnie z § 1 pkt 4 projektu, świadectwo czeladnicze wydawane po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej i zdaniu egzaminów w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3b ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2016 r. poz. 1285), uzyskane od roku szkolnego 2014/2015 do dnia 15 stycznia 2016 r., potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 3 PRK, z wyjątkiem świadectwa potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji zawodowej fryzjer - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 4 PRK.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach zaczęła obowiązywać dnia 1 września 2012 r. Od tej daty kształcenie w szkołach zawodowych realizowane było w oparciu o ww. przepisy. W związku z powyższym, pierwszym rokiem szkolnym, po zakończeniu którego absolwenci szkół zawodowych kształceni zgodnie z nową podstawą programową, mogli przystąpić do egzaminu czeladniczego i otrzymać świadectwo czeladnicze, był rok szkolny 2014/2015.

- 5) Zgodnie z § 1 pkt 5 projektu, dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe oznaczony symbolem OKE-II/115a/2, wydany do dnia 15 stycznia 2016 r., zgodny ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych, uzyskany po ukończeniu szkoły policealnej albo po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie, potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 4 PRK, z wyjątkiem dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie:

- a) technik mechatronik - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- b) technik pożarnictwa - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,

- c) stroiciel fortepianów i pianin - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- d) technik mechanik okrętowy - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- e) technik nawigator morski - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- f) technik rybołówstwa morskiego - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- g) technik żeglugi śródlądowej - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- h) technik awionik - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- i) technik eksploatacji portów i terminali - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- j) technik logistyk - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- k) technik spedytor - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- l) opiekun w domu pomocy społecznej - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 3 PRK,
- m) technik teleinformatyk - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK,
- n) technik informatyk - potwierdzającego nadanie kwalifikacji na poziomie 5 PRK.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach zaczęła obowiązywać dnia 1 września 2012 r. Od tej daty kształcenie w szkołach policealnych, jak również kwalifikacyjne kursy zawodowe, o których mowa w art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizowane były w oparciu o ww. przepisy.

Jednocześnie dnia 5 kwietnia 2013 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 marca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych określające nowy wzór dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe o symbolu OKE-II/115a/2. Zgodnie z § 10b zmienionego rozporządzenia z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych, nowy dyplom wydawany jest osobom, które posiadają świadectwa potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, oraz spełniają inne warunki określone w tym przepisie.

Ww. przepis projektu nie obejmuje dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po ukończeniu technikum, gdyż w okresie do dnia 15 stycznia 2016 r. nie został jeszcze ukończony pełny cykl kształcenia prowadzonego w oparciu o przepisy rozporządzenia z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

6) Zgodnie z § 1 pkt 6 projektu, świadectwo dojrzałości, uzyskane od roku szkolnego 2014/2015 do dnia 15 stycznia 2016 r., potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 4 PRK.

Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół „Podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, określoną w załączniku nr 4 do niniejszego rozporządzenia, stosuje się: począwszy od roku szkolnego 2012/2013, w klasach I liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum;”. Pierwszym rokiem szkolnym, w którym do egzaminu maturalnego przystępowali uczniowie, którzy zrealizowali nową podstawę programową, był rok 2014/2015.

7) Zgodnie z § 1 pkt 7 projektu, dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, uzyskany od roku akademickiego 2014/2015 do dnia 15 stycznia 2016 r., potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 6 PRK. Ww. termin związany jest z wprowadzeniem do ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym kształcenia opartego o efekty uczenia się (efekty kształcenia), w tym w szczególności związany jest z wprowadzeniem Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego – opisu, przez określenie efektów kształcenia, kwalifikacji zdobywanych w polskim systemie szkolnictwa wyższego, co pozwoliło na przypisanie kwalifikacjom pełnym nadawanym w systemie szkolnictwa wyższego, poziomów PRK, o których mowa w art. 8 ustawy o ZSK.

Zmiany te wprowadzone zostały ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 455, z późn. zm.). Ww. ustawa w art. 29 ust. 1 przewidziała, że studenci przyjęci na studia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy oraz w roku akademickim 2011/2012 studiują według programów opracowanych na podstawie dotychczasowych przepisów do końca okresu studiów przewidzianego w programie i planie studiów. W związku z powyższym, rok akademicki 2014/2015 był pierwszym, po ukończeniu którego wydawane były dyplomy ukończenia studiów pierwszego stopnia absolwentom kształconym zgodnie z nowymi przepisami.

8) Zgodnie z § 1 pkt 8 projektu, dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia, uzyskany od roku akademickiego 2013/2014 do dnia 15 stycznia 2016 r., potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 7 PRK. Był to pierwszy rok akademicki, po ukończeniu którego wydawane były dyplomy ukończenia studiów drugiego stopnia absolwentom, którzy kształceni byli zgodnie z nowymi przepisami, wprowadzonymi ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Ww. ustawa w art. 29 ust. 1 przewiduje, że studenci przyjęci na studia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy oraz w roku akademickim 2011/2012 studiują według programów opracowanych na podstawie dotychczasowych przepisów do końca okresu studiów przewidzianego w programie i planie studiów. W związku z powyższym, rok akademicki 2013/2014 był pierwszym, po ukończeniu którego wydawane były dyplomy ukończenia studiów drugiego stopnia absolwentom kształconym zgodnie z nowymi przepisami.

Projekt rozporządzenia nie obejmuje kwalifikacji potwierdzonej dyplomem ukończenia jednolitych studiów magisterskich. Zgodnie z art. 166 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, jednolite studia magisterskie trwają od dziewięciu do dwunastu semestrów. W konsekwencji tego przepisu w powiązaniu z przepisem przejściowym art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw, należy stwierdzić, że pierwsze dyplomy ukończenia jednolitych studiów magisterskich, potwierdzające uzyskanie kwalifikacji zgodnie z przepisami określającymi wymagania dotyczące kształcenia opartego o efekty uczenia się (efekty kształcenia), będą wydawane od roku akademickiego 2016/2017, tj. po wejściu w życie ustawy o ZSK. Innymi słowy kwalifikacje potwierdzone dyplomem ukończenia jednolitych studiów magisterskich pozostają poza zakresem regulacji niniejszego rozporządzenia, które dotyczy okresu do dnia 15 stycznia 2016 r.

9) Zgodnie z § 1 pkt 9 projektu, dyplom doktorski uzyskany przed dniem wejścia w życie ustawy o ZSK (15 stycznia 2016 r.) potwierdza nadanie kwalifikacji na poziomie 8 PRK.

Projekt rozporządzenia nie obejmuje kwalifikacji, o której mowa w art. 8 pkt 6 ustawy o ZSK, tj. dyplomu ukończenia szkoły artystycznej potwierdzającego uzyskanie tytułu zawodowego. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. poz. 1039) „Podstawy programowe określone w załącznikach nr 1-8 do rozporządzenia stosuje się, począwszy od roku szkolnego 2014/2015 w pierwszych klasach publicznych szkół artystycznych”. W związku z powyższym, pierwsze dyplomy ukończenia szkoły artystycznej potwierdzające uzyskanie tytułu zawodowego, wydane zostaną osobom, które realizowały nową podstawę programową, już po dacie wejścia w życie ustawy o ZSK.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Zgodnie z art. 112 pkt 2 ustawy o ZSK, przepis art. 110 ust. 1 upoważniający do wydania niniejszego rozporządzenia wszedł w życie w dniu 15 lipca 2016 r. Obecnie trwa zaawansowany proces wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i wydanie niniejszego rozporządzenia możliwie najpilniej będzie jednym z ostatnich elementów budowania systemu. Zasady demokratycznego państwa prawa nie stoją na przeszkodzie, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie w ww. terminie.

Problematyka uregulowana w projekcie rozporządzenia nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia został udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z uchwałą nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016r r. poz. 1006).

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu

funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).